

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyitótér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Finis.

Zombor, 1898. nov. 22.

Ime bekövetkezett a vég. A mitől minden jözanui gondolkozó ember félt, azt megteremtette az ellenzék féktelen szenvedélye és vaksága. Magyarország közvéleménye felháborodik és megbotránkozva konstatalja, hogy az obstrukció hozzá méltó befejezést ért. De követeli a közvélemény, hogy ez legyen a vég és tovább ne fajuljon.

A magyar parlament történetében felejthetetlen marad az 1898. évi november 21-ik napja. Nincs nekünk okunk arra, hogy elfelejtsük ezt a napot, melyen a parlament tisztességének, az alkotmány becsülésének sárba tiprása történt. Meghiszük azt, hogy az ellenzék, mely tegnap magánkívül volt, miután egyet aludt rá, ma már higgadtabb észszel eszmél a tegnapi botránny felett és ha egyéb nem, legalább a lelkiismeretének szava tiltakozik a tegnapi miatt. De ép a megtörtént dolog az, a melynek megmáskítására még az isteneknek sincs hatalmuk. Ez a tegnapi nap izzó betűkkel lesz megörökítve a képviselőház naplójában, melynek ez a lap valóban egyik szégyenfoltja marad.

Ma már tisztultabb agyvelővel és nyugodtabb kedélyállapotban szegyenkezve kénytelen bevalani az ellenzék is, hogy a tegnapi dühöngésre valódi oka épen nem volt. Azt a szomorú félreértést, a mire az a tegnapi megtörtént — ne keressük többé — szerencsétlen közbeszólás szolgált okul, tegnap ép oly szép szerével lehetett volna tisztázni, mint ma.

De sajnos, a közjogi ellenzék némely hírességi, habár ez a párt a címében viseli a 48-as jelzöt, eddig épen abban a disztelen szerepben tündöklének, hogy a legkevésbé becsüljük az 1848-iki sarkalatos törvényeket. Tegnapi miniszteri felelősségről szóló nagyfontosságú, alapvető törvény egyik kardinális intézkedését, azt az alkotmányos intézkedést sértették meg a legdurvábban, ha a miniszter nyilatkozni kíván, őt meg kell hallgatni. A parlamenti szólásszabadság a parlament minden egyes tagjának legszentebb joga és kötelessége. Ez az alkotmányosság alapelveiből folyik. Ezt a szólásszabadságot és a szólás kötelességét a törvény külön biztosítja a miniszternek. Az alkotmány ellen vét, ki a képviselőt nyilatkozásában meggátolja, szóhoz jutni nem engedi. Az alkotmány ellen kétszeresen vét és annak tételes szabályait sérti meg, a törvény szakaszaiba ütköző alkotmányellenes vétéséget követ el, ki a minisztert, mikor nyilatkozni kíván, ebben erőszakkal megakadályozza. Az utcai szónokokat, a népgyűlési szónokot le lehet torkolni, meg lehet erőszakkal akadályozni abban, hogy beszéljen, mert azt nem védi a törvény, nem védik a Ház törvényerejű szabályai.

De hisz a parlament épen ebben különbözik az utcától. Itt a parlamentben a szólásszabadság legfőbb jog és néha legfőbb kötelesség. Ezt a különbséget felejtette el tegnap az ellenzék, különben nem ragadtatta volna el magát arra, hogy az alkotmányos, alapvető intézményeken keresztül gáncsoljon, letiporja a törvényeket.

Az alkotmányos nézve az alaptörvény csak a miniszterekre nézve állapítja meg a jogi és politikai felelősséget. Igen, mert az 1848-iki törvények böles megalkotói, az akkori képviselők azt hitték, hogy csak a miniszterek, a hatalom kezelői sérthetik meg az alkotmányt, csak ezektől kell vala tehát azt féltetni, de nem maguktól a képviselőktől, kiknek épen az lenne legnemesebb feladatuk, hogy éber, szigoruan, becsülettel őrködjenek az alkotmány felett, hogy abban csorba ne essék.

Épen az idén ültük meg méltó kegyelettel az 1848-iki törvények szentesítésének évfordulóját. Minő nagy változás az emberek felfogásában és azok szerepeiben ezen ötven év alatt! Épen azok a parlamenti férfiak, kik nagyhangu szavakkal folyton esküdöznek az 1848 szentségére, kik oktalan fanatizmusukban annyira mennek, hogy még az igazságos kritikát sem tűrik meg némely 1848-as történelmi valótlanágok tekintetében, — most mindennapos oktalan viselke-

désük által egyebet sem tesznek, mint az alkotmányos alapelveket, az 1848-iki törvényeket folyton sértégetik. Immár nem a kormány, nem a miniszterek, nem a hatalom veszélyeztetik az alkotmányt, hanem a képviselőknek egy csoportja, kiknek viselkedéseire nézve a jóhiszemű 1848-as törvényhozók nem intézkedtek; mert nyilván lehetlenségnek tartották, hogy ilyen, hivatásukról megfélekedett képviselők támadjanak a magyarok között. És ime több hete, több hónapja már, hogy nincs Magyarországon sem alkotmány, sem parlament. Mert nem tartják meg a törvényt. Az a Sándor-utcai gyűlés kezd egy utca, egy zibongó vásárcsarnok lenni, melyet sem a közönséges illem, sem az alkotmány, sem a szólásszabadság szabályai nem korlátoznak. Az utcán és a piacon legalább van rendőrség, de a magyar parlamentben büntetlenül lehet garázdálkodni.

Sőt már az ismeretlen tettesek is kezdenek működni ebben a testületben. A mai hírlapok, ellenzékiek ugy, mint a kormánypártiak, mind megannyi tanuként lenyomatnak egy parlamenti közbeszólást, melynek azonban ma nem akadt gazdája. Az elnök tehát kénytelen volt egy általános vélelemmel eligazítani a dolgot és kénytelen volt a Ház minden tagját bizonyítékok hiányában felmenteni. Mi ez ügyben nem kérünk újabb vizsgálatot; újabb nyomozást és revíziót. Mi csak, mint az idők jelét hozzuk fel ezt az esetet, sőt örülünk, hogy a Ház elnökének sikerült ezen vélelem felállításával a nemzeti párt részére, a mely pártra a honvédelmi miniszter inkriminált megjegyzései vonatkoztak, megépíteni azt az aranyhidat, mely a valamelyes megnyugvásra, a félreértés kimagyarázására és ennek a tegnapi éjfélig tartó ülés okának megszüntetésére vezetett.

Persze ez még nem felmentés a tegnapi alkotmányos sértésre nézve, a magyar parlamentben eddig meg nem történt örjögő jelenetekre nézve. Ez a mai kimagyarázás épen azt bizonyítja, hogy a botránnyok előidézésére komoly ok nem volt és az ellenzék tegnap még azt sem akarta kinyomozni, hogy a dühöngésre van-e oka vagy nincs. Ezt csak ma volt hajlandó megengedni. De kell is ezeknek ok, ha dühöngeni akarnak; hát van okuk egyáltalán az obstrukcióra, a parlament működésének állandó megakasztására!

Ezeknek nem kell ok, hanem botránny, mert nagy balgaságunkban azt hiszik, hogy fütytyel, lármával, utcai csoportosulásokkal és obstrukcióval kormányt lehet buktatni. Sajnáljuk azokat a szegény fiatal embereket, kiket ma az utcán kellemetlenség ért a miatt, hogy mélyebb megfontolás, higgadtabb ítélőképesség hiányában Holló Lajosnak és szaladgálóinak sikerült félrevezetni. Ez nem is nehéz dolog, csak nagy lelketlenség. Mert ezt a forrongó verű fiatalságot, mely heves véralkatánál fogva különben is hajlandó az összetűzésekre, csete-patékra, kihágásokra, mivel elhatározása és cselekedete közt még hiányzik az az érett megfontolás, valóban a legnagyobb bűn, vétek még ezenfelül izgatni rendellenes dolgokra.

De reméljük, hogy miként az ellenzék tegnapról mára kissé kijózanodott, az egyetemi fiatalság is máról holnapra legalább annyira visszanyeri az esztét, hogy önmagától belátja, hogy mily csunyán félrevezették és utálattal fordul el az alkotmány és törvénytársára izgatott tehetetlen politikusoktól, kikre az egész országban már valóban senki sem hallgat azon néhány éretlen suhancon kívül, kik még a kódobálásra is vetemednek. A most eltévelyedett ifjúságnak pedig majd ha benő a feje lágya és visszaemlékezik ezekre a szomorú napokra, valóban életük sötét pontjai közé számítják azt az időt, mikor egy Polónyiért be hagyták volna veretni a fejüket.

De hát akadtak ma még vénebbek is, kik az obstrukciós ellenzék mai utcai mutatványaitól megszeppentek, a nagy utcai lármában elvesztvén gyöngye fejüket és ennek következtében teljesen indokolatlan politikai kombinációkat szöttek. Az a kormány valóban megérdemlé a sorsát, melyet egy rakoncátlanok parlamentti kisebbség, a mely csak folytonos törvénytelenéget művel és az utcai csöcselék, a még nevelésre és okta-

tásra szoruló diákság megrenditene az állásában. Az utcát nem ismerhetjük el politikai tényezőnek. Ennek nem lehet a kormány és politikai párt az ellenfele.

Városi közgyűlés.

Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága folyó évi november hó 30-án délelőtt 9 órakor a város-háza nagytermében rendes közgyűlést tart a következő tárgysorozattal:

1. Polgármesteri jelentés.
2. Bellügyminiszteri rendelet a központi választmány újból leendő megalakítása tárgyában.
3. Csongrád vármegye és Pécs szab. kir. város közönségének átírtata a képviselőház tanácskozásainak rendes mederbe terelése és a fontos közgazdasági javaslatok sürgős elintézése iránt a képviselőházhoz intézett feliratuk pártolása tárgyában.
4. Pozsony szab. kir. város közönségének átírtata a városok fogyasztási adó természetű jövedelmeinek ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslat ellen a képviselőházhoz intézett felirat pártolása tárgyában.
5. Főispán ur ömeltóságának átírtata, melylyel a folyó évi október hó 28-án megtartott számonkérésnek jegyzőkönyvét átküldi.
6. A városi tanács előterjesztése a községi bírói állás szervezése tárgyában.
7. Polgármesteri előterjesztés a folyó év végével kilépő választott törvényhatósági bizottsági tagok helyeinek betöltése tárgyában.
8. Polgármesteri előterjesztés a Zombor és környékbeli belvízszabályozási érdekeltségben a város mint magánbirtokos képviselőre kiküldött kirendelése tárgyában.
9. Polgármesteri előterjesztés a kereskedelemügyi miniszterium által ísüges munkáscák által teljesítendő munkálatokra engedélyezett 2500 frt hováfordítása tárgyában.
10. Polgármesteri előterjesztés a gyalog-örmeister részére természetbeni lakás helyett lakbérilletmény megállapítása iránt.
11. Polgármesteri előterjesztés Vuits György mértekhitelesítőnek jutalomban részesítése iránt.
12. Polgármesteri előterjesztés Schubert Ignác hivatalosjának jutalomban részesítése iránt.
13. Gazdasági és pénzügyi bizottság javaslata a városi és árvtári pénzkészleteknek az 1899. évben leendő elhelyezésére pénztintezetek kijelölése tárgyában.
14. Gazdasági és pénzügyi bizottság javaslata az aszfaltjárdák elkészítése iránt megtartott árlejtés tárgyában.
15. Gazdasági és pénzügyi bizottság javaslata a gyepermeisteri állás betöltése iránt beérkezett pályázati kérvények tárgyában.
16. Gazdasági és pénzügyi bizottság javaslata a városi földek haszonbérbeadása iránt meg tartott árverések tárgyában.
17. Gazdasági és pénzügyi bizottság javaslata a sikarai vendéglő bérbeadása iránt megtartott árverés tárgyában.
18. Gazdasági és pénzügyi bizottság javaslata a sztapári uti csárda bérbeadása iránt megtartott árverés tárgyában.
19. Gazdasági és pénzügyi bizottság javaslata Ugyri Mihály és nejeének városi maradványföld eladása iránti kérvénye tárgyában.
20. Gazdasági és pénzügyi bizottság javaslata az 1891. évi városi pótadókönyvnek lezárása tárgyában.
21. A városi házipénztár 1898. évi megvizsgált számadásai.
22. A kövezési alap 1897. évi megvizsgált számadásai.
23. A szépítészeti alap 1897. évi megvizsgált számadása.
24. A Parcsetics Agátha ösztöndíjalap 1897. évi megvizsgált számadásai.
25. Dr. Gertinger Pál tanácsnok kérvénye állásától leendő felmentése iránt.
26. A zombori önkéntes tűzoltó-egylet kérvénye a város-háza épületében egy hólthelyiség átengedése iránt.
27. Ugyanannak kérvénye javadalmazásának fel-emelése és jubiláris költségeinek megtérítése iránt.
28. A városi könyvtár kezelésének előterjesztése a könyvtárnak tűzkár elleni biztosítása iránt.
29. Nyugdíjkezelő választmány javaslata Facskó Pál rendőr nyugdíjaztatása tárgyában.
30. Wiener Mihály nyugdíjazott városi írnek kérvénye segély megadása iránt.

A falusi lapokról.

Közlő: Szobonya Bertalan.

I.

Mint mindenben, úgy az újságokban, az u. n. vidéki hírlapokban is ma már taltermeléssel találkozunk.

Sok közseget, kis várost ismerek, a hol a társadalmi békét, sőt nem ritkán a családi boldogságot is ezek a kis lapocskák dulták fel. Ki ne emlékezne arra, mikor Zentán „Kabátos gazemberek” című cikksorozatban rántották le a város előkelő, tekintélyes embereit, a hol a város vezető férfai napról-napra gyűlöletes színben lettek bemutatva a skandalumot kedvelő közönségnek. Hát van szükség az ilyen hírlapokra?!

Ezek csak akkor érdekesek, ha piszokkal telt cikkeikben embertársaink becsületében gázolhatnak. Mi semmiképpen sem látjuk át, hogy bármi tekintetben szükség volna az u. n. falusi hírlapokra. Egyenesen tagadjuk annak lehetőségét, hogy e lapok valamikor magasabb kulturális célok elérésére szolgálhassanak. Gyakorlati érvekkel fogjuk ezen állításunkat bebizonyítani s kizárólag általános szempontok szerint kívánunk a kérdéshez hozzájárulni. Szerintünk semmi képen sem képzelhető oly virágzó lap, mely egy szűk terjedelmű vidék — egy kis község — speciális érdekeit kívánja szolgálni. Ennek dacára, hűján tenyésző gyomként keletkeznek, melyek nem a közszükségletnek, a közóhajnak, de egyes nyomdászok, kis-, papír- és könyvkereskedők üzérkedéseinek képezik megtestesülését.

Egy-egy vidéki községben leteleplő a nyomdász s üzletében fizetés nélkül alkalmaz néhány tanoncot s megkezdí tevékenységét. Az üzleti forgalom csekély s napokon át semmi tennivalója nem volna a személyzetnek, ha meg nem alapították a hírlap, melyet fizetés nélküli tanoncok üres óráikban kiszednek. A szerkesztő — többnyire tizedrangú tényező a faluban, dijkor vagy néptanító — rendszerint 50—100 frtnyi díjazásban részesül. Rendszerint fogalma nincs a hírlapíráról; nincs is ideje arra, hogy lapja érdekében fáradozzék, nem is áll rendelkezésére eszköz, hogy valamit műveljen újsága érdekében. Eleinte mégis próbál valamit írni, később átlátja, hogy a szomorúan tengődő hírlap nem érdemes ennyi fáradságra. Majd megbukik a nyomdász; életre való ember akád a faluban, pl. a liszt-, korpa-, zenemű-, hangjegy- és élesztő kereskedő. Megveszi a nyomdát, fog egy új szerkesztőt s a lap tovább lélegzik. Az illető vidék tekintélyesebb egyénéinek szurkálásával a lap némi élénkséget is mutat, de midőn a szerkesztő urat sarkba szorítják — a becsmérlés, a támadás észretérisi s alább hogy a skandalumok írásával s a lap érdekeségben banyatlik. Majd összevesz a szerkesztő is a liszt- és korpakereskedővel, elcsappja magát a lapot s ő most már új lap grüfondolására adja a fejét s az előző lap mindezek ellenére tovább tengődik. Most már maga a grájzleros bigyeszi ki a lap élere a nevé s azt, hogy ő a „felélt szerkesztő.” És a vidék intelligenciája abban a téves hitben él, hogy hazafias kötelessége vidéknek hírlapját támogatni s keservesen összeverődnek az előfizetők, kiknek áldozati filléreiből vegetál az a nyomtatott papíros, mely a világon semmi célra sem hasznos s az előfizetési fillérek csak arra valók, hogy néhány hirdetéssel fedezzék a silány papíros és az expedició költségeit s foglalkoztassák a nyomdásznak munkahány folytan lézengő tanoncát. A szerkesztő ur tekintélyben gazdagodván, a falusiak mosolyognak előtte, egy-egy ebédre meginvitálják, a nénapos s egyéb családi ünnepekre is gyakorta beállít s a jöltartásért a következő számban díszbimbnuszokat zengedez lapjában, hogy tudják meg azok a kiket illet vagy illetet, hogy a szerkesztő urat ha berugatták: az eredmény jutalom, ellenben a ki nem eléggé naiv s nem érti meg a célzást, arról azt írja, hogy „nem barátságos ember.” De azért a lap tovább vándorog pályáján; rotyván a vidéki hírlapírás tekintélyét, létezése által elvonván életképes vállalatok természetesen támogatóinak egy részét.

Nem fizet elő ezen lapokra más, mint az illető község csekély számu értelmiségének egy része, az is pusztán könyörületből. Most már szeretőnk tudni, hogy e lapok mifele hivatást tölthetnének be. Előfizetőik csak a falu vagy község területén léteznek, tehát saját területüket érdekel sem tudják, ha különben képesek volnaik is megvédeni, mert a községekben kívül a világon senki sem olvassa el a mit írnak, kivéve mikor az atyafiságnak a szerkesztői rovatban megy a tiszteletkildés s a szerkesztő familiájának állapotára vonatkozó banális értesítés. Tehát a község speciális ügyeiben sem tehetnek semmit, mert csak önmagukat kapacitálják arra nézve, hogy valamely kérdésben igazuk van. Mindebből azt a következtetést kell levonni, hogy hasonló újságoknak se értelme, se jogosultsága nincs.

Semmi haszon (sem erkölcsi, sem anyagi) fennállásukból nem vonható, de sajnos, károkat tesznek abban az irányban, hogy a legmélyebb színvonalra süllyeszti a magyar vidéki hírlapírás nivóját, elvonják oly vállalatok megerősödésének feltételeit, melyek valóságos szolgálatot tehetnek a közügynek, ha a külföld nagy vidéki lapjainak példájára fejlődhetnének és izmosodhatnának.

Ezen ezen sajnálatos körülményből magyarázható meg, hogy a magyar vidéki hírlapírás színvonala oly mélyen alatta marad a külföldi provinciális zszurnalistikának. Vegyük tekintetbe, hogy egy nagy francia departementben, mely a lakosság számára és műveltségére nézve messze meghaladja a mi vármegyéinket, létezik 2—3 központi lap s apró-cseprő vidéki városokban senkinek se jut eszébe hírlapi vállalkozásokra gondolni. Nálunk a pártoskodás, a bosszú járul sok tekintetben abhoz, hogy egy már létező és nem hézagpótló lapocskát mellé megalakítsanak a másik lap. Szerkesztője sok tekintetben kifogás alá eshetik, egyikről azt mondják, hogy már túl is a dutyiban, a másik lopott s ez most a közérköcs óre s ha ezeknek ellenségtük akád, megalakítják a kontra lapot, úgy, hogy vidéki nagyobb városainkban sem ritkaság az, hogy 6—7 hírlap is megjelenik s ezek közül olvasásra alig méltó egy-kettő. A többi hirdetésekkel, a fővárosi lapból kiollózott töltelekkel megjelent és senki által nem olvasott anonszokkal van tele.

Az egyes községek érdekei sokkal határozottabb védelemre találhatnának a minden tekintetben magasabb színvonalon álló központi hírlapok hasábjain, melyek különböző irányuknál fogva, úgy szólván, minden fel-fogás előtt nyitva állanak, mint a senki által sem olvasott lapokban, melyeknek közleményei különben sem

bírnak semmi nyomattékkal s ha még hozzávesszük azt, hogy e falusi hírlapok abban tetszelegnek maguknak, hogy ha támadnak, a védelmező cikket rendszerint nem közlik, a mi természetes is, ha meggondoljuk, hogy ezeknek szerkesztői ugyan hol is tanulhattak volna zszurnalistikai illedelmet és tisztességet. Indokolatlan, céltalan és káros tehát hasonló partikuláriszmus a falusi hírlapírás terén. Lapoknak egyáltalán csak oly jelentősebb központokon van jogosultságuk, melyek nagyobb kiterjedéstűknél, a városi elem számosabb intelligenciájánál, a kereskedelmi és ipari forgalom erős versenyénél fogva önmagukban elegendők hírlapok fenntartására s ezen kívül központi jellegűknél fogva, színhelyei oly intézkedéseknek és eseményeknek, melyek egy egész vármegye vagy nagy vidék közönségét természetesen érdekelik.

A vidéki nagyobb községek lapjaira természetesen dícséretes kivételeket kell tenni, a hol igazán művelt uri emberek állanak a lap élén, de az u. n. falusi vagy mondjuk községi viaskodó lapocskák a kulturának hasznos szolgálatot tenni csak akkor fognak, midőn a tengődést megúnyva, örök álomra hunyják le bágadt szemüket. Ezen örök álomra való utban csak serkentőleg működhetnek közre az intelligencia, ha felretéve minden szánalmat — egyszerűen megtagadná tőle az előfizetést, a hatóságok pedig a hirdetést a központi lapoknak küldenék.

Ujdonságok.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Papp Sándor kulai kir. járásbíróját aljegyzőt a zombori kir. törvényszékhez helyezte át.

A csendőrség köréből. Mantó József hadnagya, a szegedi II. számú csendőrkertületből, mint szakasparancsnok Nagy-Kikindára helyeztetett át, Mihelyes Károly eddigi szakasparancsnok helyébe.

Az ifjúság hangversenye A zombori felső kereskedelmi iskola ifjúsága holnap tartja meg hangversenyét a már közölt program szerint. A közönség körében élénk érdeklődés nyilvánul a hangverseny iránt s így a siker biztosra vehető.

A történelmi társulat ülése. A „Bács-Bodrogh vármegyei történelmi társulat” választmánya a „Muzemumok és könyvtárak orsz. főfelügyelőségének” két átíratára ügyében, f. hó 27-én (vasárnap) d. u. az egyet helyiségében (vámegyhében II. emelet) ülést fog tartani. Ezen ülésen egyuttal bemutatatik a b. monostorszegi ásátás alkalmával napfényre került, igen érdekes sírlelet.

A Jámor Pál (Hiador) emlékvégrebajtó bizottsága nevében Haverda Matyas szabadkai főgymn. igazgató, mint a végrebajtó bizottság elnöke, tisztelettel felhívja mindazokat, a kik gyűjtőleveket kaptak, hogy azokat folyó évi december hó 1-éig kezeikbe juttassák. Egyidejűleg kéri mindazokat, kik az elhunyt költő és tanár iránti kegyelemből a nemes celt előszíni öblaitjak, adományaitk ugyanoda küldeni sziveskedjenek.

Az első fagy is beköszöntött folyó hó 20.án. vasárnap éjjel. Érdekes tudni, hogy tavaly jóval előbb köszöntött be az első fagy és pedig október hó 30.án; a legutolsó fagy volt ez év március hava 13. napján.

Szent István szobra. Az első magyar apostoli király szobrát fenn Budaváron fogják felállítani a Halasz-bányán. A koronázó Mátyás-templom mögött levő térről néz majd le a Szent István érebe öntött lovasszobra a fejlődő fővárosra és a hatalmas Dunára. A szobor talapzatán négy történelmi tárgy dombormű lesz; az első a koronázást, a második a templomalapítást fogja ábrázolni, a harmadik a törvénykezés alakja, a negyedik Bécs város elfoglalását mutatja. Az egész emlékmű államköltségen épül és alkalmasint négy év múlva lesz készen, amikor az új országházzal egyidejűleg avatják fel.

Az „Országos Nemzeti Szövetség.” Az országos nemzeti szövetség zentrali hölgybizottsága december hó 4-én fogja megtartani az országos gyász miatt elhalasztott diszközgyűlést. A diszközgyűlésre a fővárosból előkelő vendégek érkeznek és a szomszéd városok testvéregyestületi küldöttségileg képviseltetik magukat. A diszközgyűlés folytatásaként este az „Eugen” szálloda emeleti termében nagyszabású hangverseny és táncmulatság lesz.

Országos gazdasági kiállítás Szegeden. A szegedi kiállítás ügyében a központi bizottság november 26-án tart ülést Budapestben, a Köztelken. Ez alkalommal a szegedi kiállítás egész berendezése és költségvetése kerül tárgyalás alá és az egyes csoportok intézői megteszik előterjesztéseiket. A mezőgazdasági és háziipari csoport önálló rendezésére a szegedi kereskedelmi és iparkamara kértetvén fel, ennek titkára: Kulinyi Zsigmond eleve megtette jelentését a november 26-iki bizottsági ülésszűlylésre. Nevezetesen jelentést tett arról, hogy a Budapestben megtartott kamarai titkári értekezlet alkalmából letárgyalta a szegedi kiállítás háziipari csoportjának rendezése ügyét a budapesti, aradi, temesvári, debreczeni és nagyvárad kamarák titkáraival, kik készségüket jelentették ki, hogy a kiállításra megszerzik kertületeik háziipari cikkeket és gondoskodnak azok kiállításáról. A debreczeni kamara, épp úgy, mint a szegedi, meglevő háziipari gyűjteményét bocsátja rendelkezésre, a többi kamarák azonban bizonyos összegeket kérnek a kiállítandó háziipari cikkeik megvásárlására, amely cikkeket aztán természetesen értékesíthetők lesznek. A központi bizottság készen nyilatkozik az összeg fedezésére annyival inkább, mert a kereskedelemügyi minisztériumban Kulinyi Zsigmond kamarai titkár kérése folytán kilátásba helyezték a szegedi kiállítás háziipari csoportjának megfelelő segélyezését.

Öngyilkosság. Szabadkán Pertics Mihályné f. hó 18-án nagymennyiségű gyufaoldatot vett be azon szándékkal, hogy életének véget vessen. A 19 éves ifju menyecske négy napon át borzasztó kínokat szenvedett, míg végre folyó hó 22-én, szerdán virradóra megszűnt élni. Tettének oka ismeretlen.

Gyilkossági merénylet. Mult pénteken d. u. 4 órakor Kopárdi János topolyai volt rendőrvetőt kedvesét, Brachtl Erzsébetet feltékenységből lelőtte. Már többször említette, hogy levőli és pénteken is csak délben bocsájtották szabadon ezen fenyegetése miatt. És most, midőn legkevésbé hitték, megtette borzasztó fenyegetését. Brachtl Erzsébet a halállal vívódik. A gyilkos a merénylet után önként jelentkezett.

Rablás. Vakmerő rablást követtek el még eddig ismeretlen cigányok a kernyajai uton. Ugyanis f. hó 16-án Zsupánszky Lyubó ó-szivaci községi jegyző feleségével Zomborba jött téli ruhákat vásárolni s a bevásárolt ruhákat, valamint 150 frt készpénzt egy nagy bőröndbe csomagolva a hintó bátulsó részére oda erősítették. Utközben kóborló cigányok — mitűn már sötét volt — a bőröndöt kifeszítették s a benn lévő összes ruhákat és 150 frt készpénzt elemelték és tovább álltak. Mily nagy volt Zsupánszkyék meglepetése, midőn haza érkeve legnagyobb meglepetésükre tapasztalták, hogy a sok ruha s pénz eltűnt. A nyomozás a legszélesebb körben megindult, de mindez ideig eredménytelenül s így nagyon kevés kilátás van arra, hogy Zsupánszky ruháját és pénzt valamikor visszakapja. A ruha értéke körülbelül 300 frt volt.

Halálozás. Kiss Abel szabadkai földbirtokost mely csapás érte, forrón szeretett neje szűl. turmezei Tavassy Emma, f. hó 22-én életének 49. évében elhunyt. Temetése csütörtökön d. u. 1/2 órákor ment végbe. A család részéről a következő gyászjelentést tettük: Kiss Abel, egy maga mint gyermekei Irma és Blanka nevében, fájdalomtól megtört szívvel jelenti felejtetlen ne-jének, a legjobb anyának: szűl. turmezei Tavassy Emma urnónek f. hó 22-én d. u. 1/2 órákor. életének 49 ik boldog házasságának 23. évében, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. Elhunytát kesergik még mostoha gyermekei: Kiss Lajos nevével Bellan Veronikával, Etelka férjével Nagy Ferencel, Károly nevével pacséri Mészáros Rózsával, Gizella férjével dr. Kóky Istvánnal és Zviipp György mint vő; unokái: Zviipp Jolan és Leona, Kóky Gizike, Ilona és Palika, Kiss Dicza és Károlyka, testvérei: Tavassy Lajos és Berta. A megboldogult lelki fűdevez az engesztelő szent mise áldozat f. hó 24-én d. d. e. 10 órákor a szt. Teréz templomban fog a Mindenhatóak bemutatatni. Hílt tetemei f. hó 24-én d. u. 1/4 órákor fognak az u. n. bajai sírkertben levő családi sírbol. ba örök nyugalomra elhelyeztetni. Szabadka, 1898. évi november hó 23-án. Áldás és béke honoljon porai felett!

Eljegyzés. Dr. Simon Ákos battonyai járásbíró eljegyezte Oláh Ida kisasszonyt Apatinból, Oláh János bírósági végrehajtó leányát.

Katalin-bál. A prigl.-szt.-iváni ifjúság a kaszinó könyvtára javára folyó hó 26-án zártkörű katalin-bált rendez.

Házkutatás a „Bácskai Hírlap” szerkesztőségében. A „Bácskai Hírlap”-ban Cziráky József kishegyési községi jegyző erősen meg lett támadva egy aláírással és egy aláírás nélkül megjelent cikkben, amiért Cziráky sajtóperre indított. A vizsgálat folyamán dr. Csillag Károly felelős szerkesztő a cikkeket szerzőjét Gergely János kishegyési lakost nevezte meg, de a kérdéses cikke kéziratát a vizsgáló bírónak nem küldötte be. A vizsgálat folyamán — mint értesültünk — kiderült, hogy Gergely János kishegyési lakos a műveltség leg-alacsonyabb fokán áll es sem írni sem olvasni nem tud, tehát a cikkeket sem írhatta. A szegedi sajtóvizsgáló bíróság ezek alapján elrendelte a házkutatást s annak foganat sításával Bogaromy János szabadkai kir. törvysz. vizsgáló bíró lett megbízva. A házkutatás f. hó 21-én ejtett meg.

Pénzhamisítók. Jövő év január 1-étől kezdve az eszt 1 forintostok már kijönnek a forgalomból s mégis akad ember, ki ezt a rövid időt felhasználva, még ezüst forintokat gyárt. Tanurzsits Mítos us.-militicsi lakosnak jó pénzre levén szüksége, kapóra jött neki Haller Mihály sztanisicsi lakos, kivel a kocsmában találkozáván, borozgatás közben azt az ajánlatot tette neki, hogy minek dolgozik, ad ő neki olyan gépet, amivel annyi pénzt csinálhat, hogy rövid idő alatt gazdag ember lehet és a gépet potom árért oda adja neki. Haller örült a jó ajánlatnak s átadta neki a kért 25 frtot. Tanurzsits elhozta a gépet és Hallerrel egyetemben kiment a zombori határba; ott egy árokban tüzet rakott és cint olvasztva a gép segélyével 1 drb hamis forintot készített. Haller magával vitte a gépet és otthon sikerült neki 14 drb egyforintost gyártani. Azonban nem sokáig tartott a boldogság, mert a csendőrök neszt vették a dolognak és erőlyes nyomozás folytán a gépet és azonkivül az udvarban lévő kutban még 6 darab forintost találtak. Mindkettőt letartóztatták és a zombori kir. törvényszékhez átkísérték.

A gyászbeszéd vége. Egy közel vidéki helyen a tűzoltó-egyesület elnöke elsiratja a város egyik elhunyt polgárát. Beszédét ezzel a hatásos fordulattal fejezte be:

— Uraim, az elhunyt, akinek sirjánál állunk, harminc forintommal tartozott, a melyet sobasem adhatott meg nekem. Hogy emléke szeplőtlen maradjon, azt indítványozom, rendezzenek gyűjtést maguk között és fizessek vissza nekem azt a pénzt!

Szabott ár az elve. Télikábat vevésre jön be egy vásárló. Kérdezi a ruhakereskedőt:

— Hogy ez a kabát?
— Igen tisztelt uram — mond a kereskedő — nekem szabott áru üzleti elveim vannak. En mondhatnám, hogy ez a kabát 65 frt, mondhatnám azt is, hogy 53 frt, de én ezt önnek odaadom 28 frtért.

Megszólal a vevő:
— Nékem is szabott áru elveim vannak. Én is mondhatnám, hogy ez a kabát mégér 1 forintot, mégér 2 frtot, mégér 3 frtot, de tudja mit, adok érte 8 frtot, mert nekem is szabott áru elveim vannak.

Megszólal a kereskedő és azt mondja segédjének:
— Ez az ur tetszik nekem! Pakolja be a kabátot.

Művészet és irodalom.

A szakirodalom köréből. A vendéglősök és kávéosk szellemes magyar szakújságja, a „Vendéglősök Lapja” újévkor lép XV-ik évfolyamába. Ez a közkedveltségű derék kis szakújság igazán apostoli hivatást teljesített tizennégy évi fennállása alatt. Egyik főérdeme az, hogy a vendéglősöket és kávéoskat teljesen megmagyarosította, a germanizmust addig üldözte, míg mindenünnen kiszorította. A hazafias szellemű kis újság legjelesebb újságíróinkat csoportosította maga körül, hogy magyarosító célját elérje s nélkülözhetenné vált a vendéglősök és kávéosk számára, a kiknek érdekeiért eredményesen küzdött s küzd ma is. Szellemes, magvas cikkei, mulattató közleményei a nagyközönség érdeklődését is kivívták, úgy, hogy ma a legélénkebb

ujság a „Vendéglősök Lapja“ a rengeteg szakújságok között. A csinos kiállítás új 16 oldal tartalommal, képpel jelenik meg; előfizetési ára egész évre 6 frt, félre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr, mely összeg a kiadóhivatalt Budapest, VII., Akácfa-utca 3. szám alá küldendő. A lap szerkesztőjének, Ihsás Györgynek, az ismert írónak az érdeme, hogy a hazafias szellemű, kiűnő szaklap a XV-ik évfolyamát éri meg a vendéglős szakipar hű és kiváló szolgálatában.

Színház.

Régi szokásunkhoz híven ez évben újból megnyitjuk ezen rovatunkat, hogy a kultúra ezen ágának figyelmes szemmel tartása mellett is megfeleljünk azon követelményeknek, melyeket lapunk tisztelt olvasó közönsége tőlünk megkíván.

Ezután is mint eddig részrehajlatlan a tárgyilagosság lesz vezetőnk ez irányú munkálkodásunkban. Figyelemmel a nagyközönség érdekeire, s tekintetbe véve azon várakozást, melyet Zombor város közönsége intelligenciájánál fogva a színi előadásokhoz fűz: ezen szempontokat szem előtt tartva fogjuk bírálat alá venni a társulatot s annak működését.

Az iparkodásnak és tehetségnek elismeréssel adóznunk, — a fellételességet, tehetségtelenséget ostromozni és a mutatkozó, de még ki nem fejlettetek jó akaratú támogatásokkal, figyelemzetésekkkel istápolni: ez a hármass elv fogja képezni ezen rovat lelkiismeretes feladatát.

Reméljük, hogy Zombor város nagyérdemű közönsége mellénk áll és a mit mi tollunkkal támogatunk, annak meghozza az anyagi áldozatot, s a mit ostromozunk, attól megvontja a lehetőséget annak, hogy mint a kultúra páriái kiüljenek belőle a júniak és szepnek támogatására való hajlamot.

Ugy hisszük, hogy a jelenlegi szintársulat kielégítendő Zombor város közönségének igényeit. Ezt bizonyítja legalább a szerdai előadás.

Deák Péter színigazgató a „Cigánybáró“ színrehozatalával bemutatta operette személyzetét. És ez a bemutató eléggé alkalmas volt arra, hogy a közönséget kedvezően hangolja a következőkre.

A — lehet mondani — csekély számú közönség szívesen tapsolt, úgy a jól összeállított és precízitással vezetett szép számú zenekarnak és a darab főszereplőinek.

Páli Lina Szaffi hálás és kedves szerepét szépen oldotta meg, — de elismerést érdemel Galyasi Paula is, ki Arzén szerepében mutatta be kissé gyenge, de annál kellemesebben csengő hangját. — Csipra szerepét Kautai Teisz játszotta és jól esett hallani szintén kellemes aítját.

Bariukayt B. Szabó József alakította; rokonszenves megjelenésű és kellemes tenor hanggal rendelkező tagja a társulatnak, ki remélhetőleg kedvence lesz az operettek közönségének. Vele együtt említendő Környei Béla, ki Gabor deak kis szerepében előnyösen mutatkozott be; tőle azonban többet várunk mint népszimű énekes től, mert csinos baritonjával és alakjával inkább latszik erre termetnek.

Ez az első előadás még nem jogosít azonban arra, hogy már ma határozott bírálatot adhassunk, s az egyes tagok működése felett akkor fogunk határozottabban nyilatkozni, ha rendes kerékvágásba jutván, több oldalról bemutatják magukat.

I. S.

A jövő hét műsora. F. hó 26-án „Otthon“, Sudermann kitűnő színműve. — 27-én „Gyimesi vadvár“, — 28-án „Mozgó fényképek“, a Vígzinbáz egyik legjobb boházata. — 29-én „Kornevilli harangok“. — 30-án Echeagaray kiváló drámája „Folt, mely tisztít“. — December 1-én „Diplomás kisasszony“, vigjáték. — 3-án „Kis molnárné“, operette.

APATINTÓL ORSOVÁIG.

(Folytatás.)

De nekünk sietni kell. Inkább lerohanunk, mint megyünk a meredek hegyi utcákon s néhány parton álló horvát bányászokodása közt kilökjük magunkat a ringató elemre. A jármű csendesen halad tova egyenesen Belgrád irányába s én nem tudom levenni tekintetemet eme nagy csaták színhelyéről, melyet Hunyadi lángelméje s oroszlan bátorsága tett halhatatlanná. Történeti tanulmányaink alkalmával képzelet világában éltünk s melegen lelkesültünk a rég elenyészett hősök történetén, bámulandó tettein. Most e földön lépten-nyomon feléled a képzelet világ s mintegy életet nyer a komor romokban. Szinte csodálkozom, hogy ily szűk helyen annyi monda, történet s költészet megférhet. Amennyire a történelemből ismertem Belgrádot, nagyhangzása nevével fogva képzeletem fényesebb képet állított össze, mint aminő a mostani főváros. De ha ligetek zöldre s az erdők eleven koszorúit nem is szépitik, nagyszerű az már az emlékezet állandóbb varázsánál fogva. Nagy események jelentéktelen tájat is érdekessé tesznek s mindig sebbnek tetszik az, hol a természeti szépséggel a történelmi emlék is párosul. Némán bámuljuk a mindinkább elmaradó helyet, sőt midőn már tája látókörünkön kívül esik, még mindig ott mereng képzeletem, vágva az eltűnt szép álomkép után. Lassan uszunk alá a rengeteg széles folyamon, mely az áradás következtében itt egész tengerre nőtte ki magát. E víztömegnek, mely több kilométernyi széles, telve számtalan szigettel, beláthatatlannak kell lennie a legnagyobb vízállásnál, melynek rémítő nagyságáról fogalmat nyújt a fatörzseken 3—4 méternyi magasban feakadt fű és baraszt, melyek úgy függnek a fák ágain, mint valami amerikai madárfészkek. Balról megpillantjuk a jó távolban fekvő Pancsovát szép nagy bázisaival s kettős tornyával. A nap vörpírosan száll alá a távoli hegyek mögött egy ideig biborfényvel árasztva el a lassan bompolygó folyamot és apró szigetecskéket, melyeken szöke (vén) fűzek éldegelenek árnyékot vetve az ingó vizek fölé, melyben képtűk olyannak látszik, mintha hatalmas orkán cibálná tisztókös fejüket. Kikötünk egy kedves kis szigeten s csakhamar barátságos tűz szórja szét reszkető fényét az os törzsekre, a rajtuk élősködő kuszó növényekre. A vörös lángszalopcska élénken tükröződik vissza a lágyan morgoló vízben, vadregényességet kölcsönözve a néma sötétben gyéren megvilágított tájnak. Épen elkészült estebédünk elköltéséhez fogtunk, midőn valami vízi jármű közeledését halljuk. A zaj mindinkább kivehetőbbé válik s a partot

szegélyző bokrok alján kátrányos csolnak fekete orra bukkán elő, benne egy jöképu magyar halászszal. Magyar szokásból híven nem mulasztja el, megbillentve zsiros kalapjának csingó karimáját, barátságos „jó estét!“ kívánni. Jól esik a rég nem hallott magyar szó s szívélyesen viszonzunk köszöntését. Az édes anyanyelv megcsendülésére ügyes mozdulattal felfuttatja csolnakát a fővényre s a pislogó tűz fényénél jól látom, mint ömlik el napsütötte arcán az öröm érzete. Aztán kezdetét veszi a végtelen kérdegetések sora. Midőn később felemlitem, hogy a szigeten akarjuk feltűni éji tanyánkat, csendesen rizza meg öszülő fejét s tanácsolja, hogy a közeli pénzügyőri „figyelő kunyhóhoz“ menjünk, mivel az éji őrzőket úgy is reánk akadna s ezáltal csak kellemetlenségeknek tennők ki magunkat. Megköszönve jó tanácsát, még egy darabig elbeszélgettünk a jó emberrel, ki nemsokára telemertit lapjátát a lágy elembe s csakhamar eltűnik a sötétben. Felemelkedünk a havvadó parázs mellől s lassan utnak indulunk a kijelölt irány felé. A szigetet megkerülve élénk tűz világa ötlük szemünkbe, mely körül néhány setét alak forgolódik. Csendesen közeledünk; de a csolnakhoz verődő habocsák mégis előre jelzik jöttünket. A neszt meghallják ott s gyorsan ugrálnak fel a tűz mellől; halljuk a fegyver csörrenését, látjuk villanását a sötétben. „Megállj!“ dörög egy érces hang a partról. Gyors, rövid kérdések következnak, aztán meghívják a tűzhöz. Szép bázikójuk romokban hever; az áradás tette tönkre. Barátságos beszélgetés közt mulik az idő, míg mindketten körszemlére nem indulnak, rendelkeztünk bocsátva a kunyhó megmaradt tetejét, mely a romlalmak mellett van felállítva s elég jó védelmet nyújt a hűvös harmat ellen. Nem késünk pokrócainkkal kényelmessé, lakhatóvá tenni, előre is örülve az első fedél alatt töltendő éjszaka nyugalmának, bár nyitott oldalán kényelmesen belengedezhet a zephyr s a réseken be-bekandikálnak az éj fényes mosolygó csillagai.

Augusztus 22-én édes álunkból a pénzügyőrök hangja ébreszt fel, amint félfedelű kastélyunk előtt hangos „jó reggelt!“ kívánnak. Csomagjaink közül kikeresem azt a hosszú nyakú tleveget, melyet az emberek leginkább ébgyomorral vesznek kezükbe s élcelődve kiálgtatjuk egymást tüzes tartalmával. Majd, bár elég későn, kölcsönösen kicsereleljük neveinket s kedélyes bucsuzás után odahagyjuk a derék magyar fukat s elfoglaljuk helyeinket az evező padokon. A reggeli lég-állású és tde s a nap tisztán emelkedik a lábatár fölé. A táj szelid képet nyújt; gyönyörködhetünk az apró zöld szigetecskéken s hatalmas koronával ékeskedő tűz és nyárakban, míg a közeli apró falvak csolnakjai szinte nyílszögű látszanak a szöke vizen. Azonban csakhamar eltűnnek ezek, hogy újra a zordon parti hegyek kopárságának adjanak helyet, hol mint kellemes oáz egy-egy szerb falucska áll templom nélküli apró házaival. Néhol egy darabka legelő is terül a kopárságon, melyen a legelésző juhok vagy szarvasmarhák mint apró bogarkák mozognak. Tisztán hallatszik le a kolomp méla hangja, amint egy-egy megrázta gyapjas nyakát, melyre néha síró begetés felel. Valami bokor alján szűrén heverésze fűjja a juhász egyhangú nótáját, ügyet sem vetve az alatt elrohánó járműre. A völgyben — kivált a jobboldalon — sűrűn következnek a faluk egymásután, rendszeren az előhegyekre építve, melyeknek hátterét az egymás mögött emelkedő, összehalmozódott hegyek képezik.

Utunk északkeletre tér s a folyam hirtelen fordulójánál szemünkbe ötlük közvetlen a parton épült soktornyú Szendrő, melynek szürkeszínű hatalmas bástyákkal ellátott komor vára a kanyarulat mi tt úgy tűnik fel, mintha a Dunába volna építve. A közvetlen mellette fekvő város pompás régi házai vegyeseen lapos és görbe cseréppel vannak fedve s két-három ódon templomot fognak közre. Ezek hátterében, beültetett lejtőjű magas halmon szép facsoport képez díszes keret. A különben egyszerű hely a történelemben nagy szerepet játszik, mert nevezetes erődje elfoglalásában vagy megvédésében nem egyszer viték őseink halálúsát az ozmánal. Sokat regélhetnének csaknem minden nemzet véréből mosott komor falai, melyeknek lőrései s puszta, csupasz ablakai úgy néznek ki, mint egy szörnyű nagy halálító rémséges szemgödrei. Aztán ez is hátra marad a távolban.

A kisded csolnak csendesen uszik alá a hatalmas folyó hátán s a déli nap teljes erővel szórja perzselő sugarait, kiálthatlan hőséget idézve elő, melyet nem képes enyhíteni a rengeteg víztömeg s az erdő fái közül lengedező gyenge szellőcske. A puszta parti hegyek feléres kopársága vakítóan fénylik a nap behatása következtében, hogy szinte jól esik egy-egy utbaeső zöld szigetecske, melyen a szem pihenve révedezhet. Alig várjuk az első falut; hisz a természetben már rég elmúlt a dél s nálunk még mindig délelőtt van. Végre feltűnik a távoli Kubin, zöldelő erdőréstől félig eltakarva. Kikötünk egy arnyás ligetecske mellett s mig két társamat valami busféle bevásárlására indítom, a fák hűs árnyában hatalmas tüzet éleszték, mely hevesen nyaldossa a fűleje függesztett üst kormos oldalát. A víz fájdalmasan sivit a tűz harapására, bugyog, forrong, majd fehére tajtékot tárva ki-kiözönlik az edény oldalán. Jó magam leheveredem egy kis távolságra a lágy fűbe s oly jól esik szilárd talajt érezni magam alatt, melyen kényelmesen kinyújthatom zsugorodott izmaidat. Aztán számitgatni kezdem mennyi idő múlva érkezhettek meg társaim a 4—5 ezer lépésnyi távolban fekvő faluból. Biz az jó sokáig fog tartani! A másik pillanatban hangos beszélgetés ugrat talpra. Akiket messze hittem, ott állnak előttem néhány gyönyörű darab halat emelve, melyeket az alig pár száz lépésnyi távolban fekvő halászkunyhónál vásároltak, hogy megkíméljék magukat a hosszú gyaloglástól. Késsem néhány fordulattal csakhamar megszabadítom feszes pikkelyeiktől. Egy kis óra múlva ott heverésznék a párolgó üst körül, hatalmasokat nyelve a halaszosan készített jóízű paprikásból. Most már akár gyújthat tőlünk a nap; a kellemes hűvösben felségesen érezzük magunkat.

Végre a hőség elmúlik s ideje, hogy utnak induljunk. A parti hegyek kezdenek elpártolni az os folyótól s mélyen behúzódnak Szerbiába. A víz ismét kiszélesül, akár csak Pancsovánál látnók s számtalan apró szigetecske emelkedik ki belőle. Lassan alkonyati szürkület borul a tájra. A nap megtörök s báyadt sugarai átláthatlan távolban narancssárga fényt vetnek a Duna sima tükreire, melyet csak imitt-amott egy-egy felszökölő hal zavar meg, mintha irigylene bentünkét a féltimulhatlan látványért s részét szintén ki akarná belőle venni. E

közben eltűnnek a nap utolsó sugarai, fantasztikus homályba burkolva a zöld szigeteket vén fűzeivel, fehé nyárfáival. A folyamnak semmi sodra nincs; megoszlik az a széles mederben, a számtalan zátony között. Lassan siklunk tova a szők csatornákon, melyeknek egyik sziget-alkotta partjáról a néma estben éktelen láma és zsvaj hallatszik. Megjelenésünkre a zajt pillanat alatt halotti csend váltja fel; a hatalmasan lobogó tűz, mintha leöntötték volna, egyszerre kialszik. Suttogva találgatjuk az okot, mi a változást előidézhette, de semmi gyanus sem mutatkozik. Valószínűleg egy csomó oláh cigány szállta meg a szigetet s valamelyik barna fickó éles szeme észrevette a közeledő járművet s bennünket az őrzőnek nézve, hirtelen hirtl adta övének, kiknek a csempészés miatt bizonyára volt mit félniök. Háborítlanul haladunk tovább, mégis mindenünk keze ügyébe helyezi fegyverét.

(Folyt. köv.)

Közigazgatás.

A régi jó idők.

Nézzük csak közelebbről a gazda által oly gyakran hangoztatott és magasztalt régi jó időt. Igaz, hogy a kisgazda általában nagyobb birtok felett rendelkezett, mint ma, midőn a falvak lélekszáma kétszeresre, háromszorosra emelkedett. E mellett a személyi igények, élelmezés, lakás és öltözködés szükségletel, valamint a bér aránytalanul kisebbek voltak mint ma; a főterhek csak terménykiadások voltak, melyek a természettel arányosan emelkedtek, kevésbé voltak terhek és készpénzt nem emésztettek. Nem voltak kaszinók, egyletek. A vasutakat sem ismerték a vidéken, készpénzre egyáltalán kevesbé volt szükség, ez okból a gazdaságból is kevesebb termény adódott el, szalma és széna egyáltalán nem, gabona pedig igen kevés, majdnem az összes termés visszakerült újra a szántóföldre.

Könnnyen érthető, hogy ilyen viszonyok között a kisgazda igen meg volt azzal a természettel elégedve, melyre azt mondja ma, hogy igen rossz. Nagyon téved, a ki azt hiszi, hogy a régi jó időkben az átlagtermések nagyobbak voltak, mint ma. A régi jó idők kisgazdája megelégedett ilyen terméshozammal, sőt megengedhette magának azt is, hogy földjeinek egy harmadát, sőt felét is ugaron hagyja, nélkülözhetette azt az állati ürüléket, melyet a jószág a legeltetésnél a legelőn hagyott és nélkülözhetette a nitrogént, mely a big ürülékkel a patakba folyt. Nélkülözhetette mindezt annélkül, hogy existenciáját veszélyeztette volna. Mily életet folytatott a kisgazda ilyen viszonyok mellett? Beérné e e század kisgazdája más csak azzal az életmóddal is, melyet a nagyatya folytatott; nem említve 2000 év előtt élt elődjét? Bátoran azt mondhatjuk, hogy nem, hiszen ez az életmód már az akkori kisgazda igényeinek sem felelt és feltehetőleg meg. A szükségletek és igények növekedése már a jelen század elején arra kényszerítette a gazdát, hogy ugaron hagyott területeit is kihasználja, burgonyát, kapás növényeket és loherét vetve azokba. E században tanulta meg a gazda a trágyát is becsülni, a legeltetésről lemondott, istállóztatta állatait, sőt hordót is szerzett be a big ürülék felfogására. Ha már ezen 25 évvel ezelőtt teljesen ésszerű gazdálkodás sem elegendő arra, hogy a kisgazdának az ujkor igényeinek megfelelő életmódot nyújtson. Ki életmódját illetőleg nagyobb terméshozamra szorul, annak tehát jobban is kell gazdálkodnia.

Fokozódott szükségleteinek fedezésére nem elég ma már az istállótrágya, meg a big ürüléket felfogó hordó sem, hanem műtrágyákat is kell alkalmazni, hogy az ezáltal elért nagyobb termés a fokozott szükségleteket kielégíthesse.

Tisztán istállótrágya alkalmazásával — eltekintve tápanyagokban igen gazdag talajoktól — a terméshozamnak évről-évre csökkenie kell, oly annyira, hogy a legcsekélyebb igényű gazda életszükségeit sem lesz képes fedezni.

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:

BITTERMANN ANDOR.

HIRDETÉSEK.

Ki akar egyéves önkéntes lenni?

Mindazon ifjak, kik az előirt iskolákat nem végeztek, előkészütséjükre és foglalkozásukra való tekintet nélkül megszerezhetik az egyéves

ÖNKÉNTESI JOGOT.

A ki már sor alatt állott, elkésett.

SZÜLETÉSI ÉV KÖZLENDŐ.

Programot ingyen és bérmentve küld:

LICHTBLAU ALBERT

a katona-iskola igazgatója

DEBRECZENBEN.

Felügyelő: **MAYER ADOLF,**

10-1 es. és kir. őrnagy.

Intézet: Arany János-utca saját ház.

Ki akar egyéves önkéntes lenni?

Írnok kerestetik.

Kerestetik egy a jegyzői hivatalban kellő gyakorlottsággal bíró egyén egy községi rendszerezett írónki állásnak helyettesítésként való betöltésére. Fizetése évi 360 frt és a marhalevelek kezelése után 300 frt jövedelem. A meny nyiben az állást kifogástalanul betölti, megválasztása biztosítva van. Szerb nyelv tudása megkívántatik. Okleveles egyének előnyben részesülnek. Ajánlkozók forduljanak a kiadóhivatalhoz.

Pályázati hirdetmény.

Parabuty községben üresedés levő s évi 500 frt fizetéssel javadalmazott segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik eme állást elnyerni óhajtják, szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám 1898. évi december hó 10-éig nyújtásuk be.

Hódsághon, 1898. évi november hó 21-én.
3-2 **Baky Elek,**
szolgabíró

RÁCZ GYÖRGY

Jolánföldi szőlőtelepén és kertészetében Kulán kapható:

Amerikai száraz és zöldoltvány, gyökeres amerikai vessző, direkttermő (öntermő) amerikai gyökeres és európai gyökeres vesszők; gyümölcs-, dísz- és utszéli fák; a legjobb és legellentállóbb élősvények Maclura aurentiaca (országok narancsa) és Gleditschia ezre 6 frt 50 kr és 5 frt 50 kr. Árjegyzék kívánatra beküldetik.

3-3 **Manhold Kálmán.**

Hirdetmény.

100 kat. hold első minőségű szántóföld (vált lalítyi közlegelő), félórányira a hódsághi vasuti állomástól, melyből 38 hold buzával van bevetve, gazdasági épületekkel, urasági és cseléd-lakházzal, egyemeletes magtár-épülettel, továbbá gyümölcs-fákkal és amerikai vesszőkkel beültetett szőlő, gazdasági berendezéssel együtt kedvező fizetési feltételek mellett, olesó áron eladó.

Bővebb értesítést ad a tulajdonos

Hottinger L.,
Hódságh.

2-1

6891. szám.
kig. 1898.

Pályázati hirdetmény.

A zombori járáshoz tartozó Bezdán községénél leköszönés folytán üresedésbe jött és évi 50 frt fizetéssel javadalmazott községi szülész női állásra ezennel pályázat hirdettetik, s felhívják az állást elnyerni óhajtók, hogy minősítvényüket igazoló kérvényüket hozzám folyó évi december hó 15-éig nyújtásuk be, mert a később beadottak figyelembe nem vétetnek.

Zombor, 1898. évi november hó 18-án.

Tárcza y,
főszolgabíró.

3-1

ENGEL MANÓ

„Bankbizományi üzlete“ ZOMBOR,
Kossuth Lajos-utca 164. sz. I. emelet.

Van szerencsém a gazdaközönség b. figyelmét a Zomborban (Kossuth-utca) Takarékpénztárral szemben 164. sz. I. emeleten levő „irodámra“ felhívni s tisztelettel felkérni, hogy ha akár birtokszerezési, akár pedig betáblázott drágább kamatu adósságának kifizetése céljából rövid vagy hosszabb idejű

törlesztéses olesó pénzkölcsönre

szüksége volna, hogy hozzám, alulírott címhez, teljes bizalommal fordulni méltóztassék, mintán általam az óhajtott olesó kölcsönhöz a lehető legrövidebb idő alatt juthat. A tőkét nem kell külön törleszteni, miután a tőke és kamat együttesen törlesztetik és a meghatározott időre az egész adósság elfogy.

A készpénzkölcsönök

3 1/2 és 4%

kamatra kaphatók megfelelő tőketörlesztéssel 10 évtől 63 évig terjedő visszafizetés mellett.

Az intézet meghatározott időn belül a félnek a kölcsönt nem mondhatja fel, ellenben a félnek jogában álland kölcsönét a meghatározott időn belül is akár egyszerre vagy nagyobb tőketörlesztések által tetszése szerint bármikor előbb is visszafizetni, mely esetben a kamatok csakis a tőkeösszeg kiegyenlítéséig fizetendők, ilyen visszafizetéséknél a tőkében már törlesztett összeg levonásba hozatik.

ENGEL MANÓ

„Bankbizományi üzlete“ ZOMBORBAN.
A biztosítás ágazataiban és jelzálogkölcsönök terén jártas (üzletvezetők) utazók felvételnek.

5-5

Előleges jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, miszerint

ZOMBORBAN,

KOSSUTH LAJOS- (PÓ) UTCÁBAN, GERGURÓV ISTVÁN UR HÁZÁBAN

egy a mai kor magasabb igényeinek megfelelőleg, elegánsan berendezett

KÁVÉHÁZAT

létesítettem, melyet

OTTHON-kávéház

szombaton, e hó 26-án ünnepélyesen meg fogom nyitni.

Arra való tekintettel, hogy ezen szakmában való jártasságot Magyarország legelőkelőbb kávéházaiban szereztem, továbbá arra is, miszerint Budapest, Kolozsvár, legutóbb pedig Makkón elsőrangú kávéházaim voltak; végül pedig, hogy megfelelő számú személyzet felett rendelkezem, reménylen merem, hogy nagyrabecsült vendégeimet mindig a legjobban ki fogom elégíteni.

Kérem a n. é. közönség szives pártolását és jóindulatát, maradtam

teljes tisztelettel

MEZEI SÁNDOR,

3-1

az „OTTHON“ kávéház tulajdonosa.

A zombori m. kir. pénzügyigazgatóságtól.

109721. sz.

I-1898.

Árverési hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. pénzügyminiszteriumnak f. évi március hó 5-én kelt 18840. sz. rendelete alapján a törvényhozas utólagos jóvábagyásának feltétele mellett az államkincstár tulajdonát képező Bács-Bodrogh megye Uj-Palánka községben fekvő és az ottani 352. és 355. számú h. telekjegyzőkönyvekben felvett, alább felsorolt ingatlanok Palánkán az ottani kir. adóhivatal helyiségében folyó évi december hó 30-án délelőtt 10 órakor kezdődő nyilvános szóbeli árveréssel el fognak adni, és pedig:

1. a volt munkafogház vagy kádárak, cseréptetőzettel szilárd falakra, 14 szobával, 274 □ öl belsőszéggel 1000 frt;

2. a volt fiókfogház felszer és kamarával, 214 □ öl eperfákkal beültetett belsőszéggel 600 frt;

3. a volt raktári szilárd falu, cserépfedélű két szobájú lak, egy külön pince és istálló, 169 □ öl belsőszéggel 400 frt kikiáltási árban, esetleg ha az egyes részletekre elfogadható ígéretek vagy ajánlatok nem tétetnének, a most felsorolt 1-ső, 2-ik és 3-ik részletek együttesen 2000 frt kikiáltási árban.

Árverezni kívánók a kikiáltási ár 10%-át bantpénzzel az árverés kezdetével a kiküldött pénzügyi tisztviselő kezébe készpénzben vagy állampapírokban letenni tartoznak.

Írásbeli zárt ajánlatok 1 korona bélyeggel, a kikiáltási ár 10%-át tevő készpénz avagy értékpapír esatolásával, valamint azon záradékkal ellátva, hogy ajánlattevő az árverési feltételeket ismeri s magát azoknak aláveti, folyó évi december hó 25-ig alulírt kir. pénzügyigazgatóságnál, azontul pedig csak az árverés napján reggeli 8 órától 10-ig az árverésre kiküldött tisztviselő kezébe Palánkán a kir. adóhivatalnál adhatók be.

Elkésve beadott és utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A részletes árverési feltételek alulírt kir. pénzügyigazgatóságnál földszint az irodavezető szobájában, valamint Palánkán az ottani kir. adóhivatalnál a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Zombor, 1898. évi november hó 13-án.

Kovács,
kir. pénzügyigazgató h.

3-3

6148. sz.

kig. 1898.

Pályázati hirdetmény.

Ó-Kanizsa községben leköszönés folytán megüresedett évi 300 frt fizetés, 120 frt lótarási átalány, ruházat és felszereléssel javadalmazott községi lovasrendőri állásra pályázat hirdettetik, felhívják pályázni szándékozók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket f. évi december hó 4-éig alulírott előjárósághoz adják be, később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Ó-Kanizsán, 1898. november 19-én.

Trenka István,
jegyző.

Popovits,
bíró.

7245. sz.

kig. 1898.

Pályázat.

Bács-Bresztovác községénél üresedésbe jött 400 frt évi fizetéssel egybekötött irnok-végrehajtói állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom a pályázni óhajtók, hogy kellően felszerelt kérvényeiket f. évi december hó 5-éig hivatalomhoz adják be.

Apatin, 1898. november 20-án.

Jeisel Henrik,
szolgabíró

2-1

Zombor, Bittmann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdájából.

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Zomborban Párisi- és Gromon-utca sarkán, a takarékpénztár bérházában

uri és női cipőüzletet

nyitottam, melyben kész áru mellett a főszűlt különösen mértékszerűen megrendelésekre fektetem.

Elvállalok uri-, női- és gyermek-cipők elkészítését, a mai kornak megfelelő legjobb és legdivatosabb kivitelben.

Alapos szakismeretem, melyet Budapesten elsőrangú cégeknek, mint szabász több éveken keresztül elsajátítottam, azon reményre jogosítanak, hogy tisztelt megrendelőim minden igényeinek meg fogok felelni.

Midőn a n. é. közönség szives pártfogását kérem, a legjutányosabb és legpontosabb kiszolgálásról biztosítom, maradtam mély tisztelettel

5-3 **Gubicza György.**

Birtok eladás.

Csataalján fekvő 143 hold 300 □ öl szántóföld egy tagban, volt kinestári nemesi birtok, 1000 □ ölével; a községben 25 öl hosszú nagy lakóház 2 hold kerti földdel, felszer, istállók stb.; 40 hold kitünő szőlőnek való immunis szürke homok, Raesma név alatt, **szabad kézből eladó.**

Bővebb értesítést ad a kiadóhivatal által — a tulajdonos. 4-2

2663. szám.

kig. 1898.

Pályázati hirdetmény.

Az O-Szivac községnek leköszönés folytán megüresedett és havi utólagos részletekben esedékes évi 400 frttal javadalmazott községi rendőrzetűi állásra ezennel pályázatot hirdettek.

Felhívják ennél fogva pályázni szándékozók, miszerint eddigi foglalkozásukat, életkorukat, egészségüket, erkölcsi magaviseletüket, nyelvismereteiket és a Bács-Bodrogh megyei községi rendőrség részére kiadott szervezési szabályrendelet 7. §-ban előírt képességet igazoló okmányokkal felszerelt szabályszerű kérvényeiket alulírt községi előjárósághoz **folyó évi december hó 15-ig** nyújtsák be.

A megválasztandó rendőrzetűi ruházatát sajátjából tartozik beszerezni; fegyverzet és egyéb szolgálati felszereléssel azonban a község által fog elláttatni.

Megjegyzetik, hogy a pályázóktól megkívánatik, miszerint a szerb és német nyelv — mint a községünkben divó főnyelvek — tudását igazolják.

Kelt O-Szivac, 1898. évi november hó 14-én.

Zsupánszky Lyubó,
közs. jegyző.

Kanczler Fülöp,
bíró.

3193 szám.

tkvi 1898.

Árverési hirdetmény.

A hódsághi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Knöbl Ádámné végrehajtónak Eisele Péter végrehajtást szenvedő elleni 236 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a hódsághi kir. járásbírósa) területén lévő, Karavukova községben fekvő, a karavukovai 7. sz. tjkvben A. I. 1. sor, (14-16) hr. sz. a. felvett 6. ö. i. sz. házból Eisele Pétert megillető felelő részre a C. 10. alatt özv. Klotzbücher Hunger Katalin javára bekebelezett lakhatási szolgálmi jog fentartásával 441 frt kikiáltási árban; továbbá ugyanazon sz. tjkvben A. I. 2. sor, (759-760.) hr. sz. a. felvett pótkertből szintén Eisele Pétert megillető felelő részre az árverést 125 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1898. évi november hó 30-ik napján délután 3 órakor Karavukova községében a megválasztandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladati fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 44 frt 10 krt, illetve 12 frt 50 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bantpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerésvényt átszolgáltatni.

Kelt Hódsághon, 1898. évi szeptember hó 12-én.

A hódsághi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.